

Aan: De Tweede Kamer
T.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Amsterdam, 27 februari 2024

Geachte heer Puffers,

Nederland staat voor grote opgaven: migratie, bestaanszekerheid, een betrouwbare overheid, veiligheid, klimaat, stikstof en de toekomst van de landbouw en veeteelt. Tot nu toe leiden deze onderwerpen tot grote verdeeldheid, zowel in de politiek als in de samenleving. De polarisatie neemt toe, kabinetten lopen erop vast en meer dan de helft van de Nederlanders heeft er daardoor geen vertrouwen in dat de politiek is opgewassen tegen de grote problemen van onze tijd.

Deze opgaven vragen om daadkrachtig politiek bestuur. Mogelijke coalitiepartijen zullen dan ook helder moeten krijgen of ze hierover overeenstemming kunnen bereiken. Maar dat is niet voldoende. Zoals u als geen ander weet en heeft betoogd, kan Nederland deze opgaven alleen aan als ook inwoners daarbij worden betrokken. Alleen op die manier kunnen we verdere polarisatie tegengaan en het vertrouwen tussen inwoners en overheid herstellen.

Uw opdracht is om te onderzoeken welke politieke samenwerking recht doet aan de verkiezingsuitslag en in welke vorm die samenwerking voldoende steun krijgt van de volksvertegenwoordiging. Daarbij vallen telkens termen als extraparlamenteair, gedoog- of minderheidskabinet. **Maar wat als een toekomstig kabinet bij complexe of gepolariseerde vraagstukken de hulp inroept van inwoners?**

Wereldwijd blijkt dat inwoners door middel van **burgerberaden** tot haalbare aanbevelingen komen voor de moeilijkste problemen van onze tijd: van de toekomst van het voedselsysteem (Zweden) of het gebruik van kunstmatige intelligentie in de zorg (Duitsland) tot vraagstukken over klimaat (Schotland), mobiliteit (Oostenrijk) en online veiligheid (Canada). In Nederland zijn burgerberaden lokaal aan een flinke opmars bezig; in minstens 30 gemeenten vindt dit jaar een burgerberaad plaats - een vertienvoudiging ten opzichte van twee jaar geleden.

Telkens blijkt dat een **gelote dwarsdoorsnede van de samenleving** heel goed in staat is om tot haalbare constructieve aanbevelingen te komen, waar volksvertegenwoordigers mee aan de slag kunnen. Zonder polarisatie, zonder partijpolitieke belangen, maar mét oog voor het gemeenschappelijk belang en de langetermijn.

Dankzij een gewogen loting bestaat een burgerberaad uit mensen uit het hele land met allerlei verschillende beroepen, achtergronden en opvattingen. Een burgerberaad is dus niet ‘links’ of ‘rechts’, maar een afspiegeling van de Nederlandse samenleving. En dankzij onafhankelijke gespreksbegeleiders voeren deze inwoners geen debat, maar een dialoog. Een gesprek waarin iedereen gehoord wordt, niet alleen degenen met de grootste mond of de hoogste opleiding.

Het eindverslag van uw voorganger rept geen enkele keer van burgers of inwoners, terwijl het in een democratische rechtsstaat toch echt om hen draait. **Wij pleiten er daarom voor om nu niet alleen naar de vorm van een toekomstig kabinet te kijken, maar ook naar haar bestaansreden: de Nederlandse samenleving.** Die samenleving is een bron van kennis en levenservaring, die echter niet gebruikt wordt als inwoners uitsluitend gezien worden als kiezers. Democratie is meer dan eens in de vier jaar een vakje rood kleuren. Democratie is als samenleving gezamenlijk bepalen welke kant we op willen met het land en hoe we omgaan met de opgaven die voor ons liggen. Dat kan door middel van burgerberaden.

Politici, in het bijzonder de leden van het nieuwe kabinet, doen zichzelf een plezier door nationale burgerberaden te organiseren rond kwesties als migratie, klimaat, veiligheid en vergrijzing. Goed uitgevoerd zorgen burgerberaden niet alleen voor concrete oplossingen en voor beleid waar de samenleving zich in kan herkennen, maar ze zorgen er ook voor dat politiek en samenleving op een gelijkwaardige manier kunnen samenwerken. Daarmee gaan ze polarisatie tegen, herstellen ze het vertrouwen van inwoners in de overheid en zorgen ze voor een sterke, weerbare democratie.

Voor nadere toelichting zijn wij graag bereid tot een gesprek. Wij wensen u van harte succes met uw opdracht.

Hartelijke groeten,

Eva Rovers
Directeur Bureau Burgerberaad

Bureau Burgerberaad is een onafhankelijke non-profit organisatie.